

Zarządzenie Nr 11/2015
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach
z dnia 11 maja 2015 r.

w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody
„Żubrowisko”

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się na rok zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Żubrowisko”, zwanego dalej „rezerwatem”, położonego w gminie Pszczyna, w powiecie pszczyńskim.

§ 2. Zadania ochronne, o których mowa w §1, obejmują:

- 1) identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków, które określa załącznik nr 1 do zarządzenia;
- 2) opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów i gatunków zwierząt z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, które określa załącznik nr 2 do zarządzenia;
- 3) wskazanie obszarów objętych ochroną czynną.

§ 3. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Katowicach
mgr *Edward Błaszczak*

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 628 i 842, z 2014 r. poz. 805, 850, 1002, 1101 i 1863 oraz z 2015 r. poz. 222.

Załączniki do zarządzenia Nr 11/2015 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 11 maja 2015 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Żubrowisko”.

Załącznik Nr 1

Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków.

Lp.	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych.	Ocena zagrożeń	Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych i ich skutków.
1.	Zagrożenie trwałości i stabilności drzewostanu w wyniku: a) gradacji szkodników wtórnych;	Istotne	1. Monitorowanie stanu populacji ksylo i kambiofagów. 2. Wykładanie pułapek standardowych i feromonowych. 3. Prowadzenie cięć pielęgnacyjnych i sanitarnych.
	b) gradacji szkodników pierwotnych.	Średnio istotne	Monitorowanie zagrożenia ze strony foliofagów.
2.	Zagrożenie trwałości, stabilności i biologicznej odporności drzewostanu spowodowane niewłaściwym składem gatunkowym w stosunku do siedliska.	Istotne	Przebudowa drzewostanów: – melioracje agrotechniczne; – cięcia rębne; – pielęgnacja upraw i młodników; – pielęgnacja drzewostanów przedrębnych; – wprowadzanie odnowień.
3.	Zagrożenie trwałości wprowadzonych odnowień w wyniku powstawania szkód od zwierzyny czarnej i płowej oraz wymakania sadzonek.	Istotne	1. Grodzenie i konserwacja istniejących grodzień upraw. 2. Lokalna regulacja stosunków wodnych.
4.	Ograniczenie możliwości wykonywania zadań związanych z czynną ochroną rezerwatu, spowodowane zagrożeniem bezpieczeństwa na drogach leśnych.	Istotne	Utrzymanie drożności i zapewnienie bezpieczeństwa na drogach leśnych: – usuwanie złomów, wywrotów, drzew zawieszonych i fragmentów konarów; – bieżąca konserwacja dróg; – modernizacja tras do przewozu siana i pasz; – bieżące podkrzesywanie suchych konarów w alejach dębowych; – pielęgnacja drzew tworzących aleje dębowe.
5.	Spadek jakości pozyskiwanych nasion gromadzonych w bazie nasiennej.	Średnio istotne	Zbiór nasion z wytypowanych drzew stojących.
6.	Ograniczenie bazy żerowej dla żubrów w wyniku naturalnej sukcesji na terenach przeznaczonych na pastwiska bądź łąki kośne lub kośno-	Średnio istotne	1. Wykonanie analiz glebowych łąk i pastwisk. 2. Prowadzenie gospodarki łąkarskiej – wypas, koszenie, podsiewy indywidualne, nawożenie mineralne, rekultywacja (bronowanie, podsiewy, walcowanie) łąk buchtowanych przez dziki.

Lp.	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych.	Ocena zagrożeń	Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych i ich skutków.
	pastwiskowe.		
7.	Wzrost konkurencji pokarmowej i ograniczenie przestrzeni życiowej dla żubrów, a także zagrożenia epizootycznego w wyniku koncentracji i wysokiego stanu zwierzyny płowej i czarnej.	Istotne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykonywanie odstrzału redukcyjnego zwierzyny płowej i czarnej. 2. Prowadzenie profilaktyki weterynaryjnej. 3. Utrzymanie paśników dla zwierzyny płowej i czarnej 4. Założenie poletek ogryzowo-zgryzowych.
8.	Zły stan zdrowotny i słaba kondycja populacji żubrów.	Istotne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dokarmianie żubrów. 2. Doraźne, weterynaryjne zabiegi lecznicze. 3. Utrzymanie właściwych warunków sanitarnych w rejonie zagród hodowlanych (paśników), w tym usuwanie/wymiana wierzchniej warstwy gleby i wapnowanie. 4. Wprowadzenie zadrzewień.
9.	Pogorszenie właściwego stanu ochrony stada – struktury płciowej i genetycznej w wyniku braku możliwości prowadzenia gospodarki hodowlanej.	Istotne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bieżące remonty i konserwacja obiektów oraz urządzeń hodowlanych. 2. Bieżące remonty i konserwacja ogrodzenia rezerwatu. 3. Wprowadzenie elektronicznej identyfikacji żubrów. 4. Budowa zaplecza na sprzęt i maszyny rolnicze.
10.	Zanik osi widokowych w rezerwacie jako historycznych założeń krajobrazowych.	Średnio istotne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uzupelnienie brakujących nasadzeń w alejach dębowych wraz z ich ochroną 2. Pielęgnacja drzew tworzących aleje dębowe.
11.	Ograniczenie możliwości dydaktycznego wykorzystania rezerwatu.	Istotne	Modernizacja ścieżki edukacyjnej.

Załącznik Nr 2

1. Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań.

Lp.	Opis sposobów ochrony czynnej – rodzaj zadania ochronnego	Lokalizacja zadania ochronnego – Nadleśnictwo Kobiór Obręb Pszczyna [oddz./pododdz.]*	Rozmiar zadania ochronnego
1.	Pielęgnacja upraw.	50g, h, 55h, 65d, 68f, 69f, 70f, g, 71n, 76a, 77b, 78k	27,12 ha
2.	Wprowadzanie odnowień drzewostanu (z wykorzystaniem odnowień naturalnych), w tym poprawki i uzupełnienia	72g	1,61 ha
		Cały teren rezerwatu - powierzchnie upraw i młodników.	W zależności od potrzeb.
3.	Grodzenie upraw (odnowień) przed szkodami od zwierzyny.	72g	1,61 ha
4.	Konserwacja grodzień upraw.	50g, h, 52d, f, 55h, 56j, 62a, 65d, 66d, j, k, n, o, p, 67b, 68f, 69f, 70f, g, 71n, 72g, 75h, 76a, 77a, b, 78k	W zależności od potrzeb.
5.	Pielęgnacja młodników – czyszczenia późne.	66n, p, 69g, 75j, h	11,01 ha
6.	Monitorowanie i zwalczanie ryjkowców na uprawach – stosowanie pułapek standardowych.	77b, 78k	W zależności od potrzeb.
7.	Zwalczanie szkodników wtórnych – wykładanie pułapek feromonowych.	Cały teren rezerwatu.	W zależności od potrzeb.
8.	Prognostyka pojawu owadów liściożernych: 1. Brudnica mniszka 2. Osnuja gwiazdzista i czerwonołowa	67c	1 próba
		Cały teren rezerwatu.	1 próba stała, powierzchnie dodatkowe wg Instrukcji Ochrony Lasu
9.	Pielęgnacja drzewostanów przedrębnych – trzebieże wczesne trzebieże późne	53c, d, g, h,	8,67 ha
		52c, 53b, i, j, 54a, d, 57i, j	28,74 ha Dopuszcza się usunięcie z terenu rezerwatu w wyniku cięć do 95% masy drewna przewidzianej do pozyskania (z wyłączeniem przestojów). Masa pozostawiana winna mieć formę dłużyca.
10.	Przebudowa drzewostanów – melioracje agrotechniczne.	51c, 55i, 71o, 72a	8,91 ha

Lp.	Opis sposobów ochrony czynnej – rodzaj zadania ochronnego	Lokalizacja zadania ochronnego – Nadleśnictwo Kobiór Obręb Pszczyna [oddz./pododdz.]*	Rozmiar zadania ochronnego
11.	Przebudowa drzewostanów poprzez cięcia rębne – rębnia stopniowa gniazdowa udoskonalona.	51c, 55i, 71o, 72a	8,91 ha
12.	Cięcia sanitarne.	Cały teren rezerwatu.	W zależności od potrzeb, dopuszcza się usunięcie z terenu rezerwatu w wyniku cięć do 95% masy drewna koniecznej do usunięcia (z wyłączeniem przestojów). Masa pozostawiana w wyniku prac, winna mieć formę dłużycy. Sosna stanowi ok. 75% udziału w składzie gatunkowym rezerwatu, a dominujący typ siedliskowy lasu to LMw (80%).
13.	Zbiór nasion sosny pospolitej z wytypowanych drzew stojących.	79a	W zależności od stopnia urodzaju nasion. 1 drzewo mateczne
		79b	W zależności od stopnia urodzaju nasion. 2 drzewa mateczne
14.	Udrożnienia istniejących przepustów i rowów.	Cały teren rezerwatu.	W zależności od potrzeb.
15.	Utrzymanie drożności, i bezpieczeństwa na drogach leśnych: – bieżąca konserwacja dróg, w tym modernizacja tras do przewozu siana i pasz; – usuwanie złomów, wywrotów, drzew zawieszonych i fragmentów konarów; – bieżące podkrzesywanie suchych konarów w alejach dębowych; – pielęgnacja drzew tworzących aleje dębowe, w tym: cięcia sanitarne w koronach drzew, cięcia korygujące, poprawiające statykę drzew.	51 ~d, 52 ~c, 53 ~c, 54 ~b, 55 ~c, 60 ~c, 61 ~a, 62 ~a, 63 ~a, 64 ~a, 65 ~a, 66 ~a, 67 ~a, 68 ~a, 69 ~a, 70 ~a, 71 ~a, 72 ~a, 73 ~a, 74 ~a, 75 ~a, 76 ~a, 77 ~a, 78 ~a, 79 ~b, 80 ~a, 78i, 1	W zależności od potrzeb, z pozostawieniem do naturalnego rozkładu całej masy drewna na gruncie, poza pasem drogi. Pielęgnację drzew należy prowadzić poza okresem lęgowym ptaków. Należy uwzględnić cechy danego gatunku drzewa m. in. sposób wzrostu, rozgałęzienie i zagęszczenie gałęzi, kształt korony drzewa. Po wykonanych cięciach korona winna mieć formę, pokrój typowy dla danego gatunku. Dopuszcza się wykonywanie cięć sanitarnych – usuwanie pędów, gałęzi i konarów, martwych, zamierających (wykazujących objawy chorobowe) i połamanych oraz cięć korygujących, niwelujących wady budowy korony. Wskazane jest pozostawianie posuszu zgodnie z zasadami Coronet pruning –

Lp.	Opis sposobów ochrony czynnej – rodzaj zadania ochronnego	Lokalizacja zadania ochronnego – Nadleśnictwo Kobiór Obwód Pszczyna [oddz./pododdz.]*	Rozmiar zadania ochronnego
			<p>odcinanie gałęzi i konarów, w taki sposób aby wyglądały jak naturalnie złamane.</p> <p>Celem zabezpieczenia korony narażonej na wyłamanie pni, konarów lub gałęzi odchylających się względem siebie, dopuszcza się zastosowanie wiązań elastycznych z amortyzatorem. Przed rozpoczęciem prac pielęgnacyjnych należy dokonać szczegółowych oględzin drzew pod kątem występowania: grzybów objętych ochroną gatunkową, ptaków i ich gniazd, nietoperzy i ich schronień, owadów głównie objętych ochroną prawną gatunków chrząszczy – kozioroga dębosza (<i>Cerambyx cerdo</i>) i pachnicy dębowej (<i>Osmoderma eremita</i>).</p> <p>W przypadku stwierdzenia obecności gatunków chronionych lub ich siedlisk/schronień, należy wstrzymać prace i niezwłocznie poinformować o tym fakcie zarządcę rezerwatu jak i organ nadzorujący rezerwat. Szczegółowy zakres prac wymaga uzgodnienia z Regionalnym Konserwatorem Przyrody w Katowicach.</p>
16.	<p>Uzupełnienie ubytków nasadzeń w historycznych alejach dębowych, tworzących osie widokowe, poprzez posadzenie dębów szypułkowych (wys. 1,5 m) wraz z ich zabezpieczeniem palikami i siatką.</p>	<p>Droga „Żubrowa” – w oddz. 75, 76 Droga „Jarzębinowa” – w oddz. 67, 68, 78, 79 Droga „Dębowa” – linia oddz. 50/51, 62/63, 73/74 Droga „Kędziorowa” – linia oddz. 61/72, 62/73, 63/74.</p>	60 szt.
17.	<p>Prowadzenie gospodarki łąkarskiej – utrzymanie właściwego stanu runi, szczegółowa analiza glebowa łąk i pastwisk.</p>	63c, d, 64b, 74a, b, c, 75a, g, 78d, 79c, g	<p>26,40 ha</p> <p>Dopuszcza się pobranie próbek gleby z poszczególnych łąk i pastwisk celem określenia kategorii agronomicznej gleby, kwasowości, zawartości składników przyswajalnych oraz mikroelementów. Wykonanie prac związanych z nawożeniem, wapnowaniem, bronowaniem, walcowaniem, karczowaniem pni, podsiewami, koszeniem</p>

Lp.	Opis sposobów ochrony czynnej – rodzaj zadania ochronnego	Lokalizacja zadania ochronnego – Nadleśnictwo Kobiór Obręb Pszczyna [oddz./pododdz.]*	Rozmiar zadania ochronnego
			użytkowym i pielęgnacyjnym. Potrzeby nawożeniowe – zgodnie z zaleceniami z analiz glebowych.

2. Opis sposobów ochrony czynnej gatunków zwierząt z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań.

Lp.	Opis sposobów ochrony czynnej – rodzaj zadania ochronnego	Lokalizacja zadania ochronnego – Nadleśnictwo Kobiór Obręb Pszczyna [oddz./pododdz.]*	Rozmiar zadania ochronnego
1.	Bieżące remonty, modernizacje i konserwacje obiektów, grodzień oraz urządzeń hodowlanych, w tym modernizacja elementów drewnianych: stanowisk karmowych, paśników i cielętnika oraz w rejonie zagród hodowlanych (paśników) usuwanie/wymiana wierzchniej warstwy gleby i wapnowanie.	64b, 74b, c, 75a, g, c, 79a, b, c, g, h	W zależności od potrzeb.
2.	Bieżące remonty i konserwacja ogrodzenia rezerwatu.	Cały teren rezerwatu.	W zależności od potrzeb.
3.	Dokarmianie żubrów.	64b, 74b, c, 79b, c	W zależności od potrzeb.
4.	Stworzenie osłony przeciwwietrznej dla żubrów, poprawa mikroklimatu, wzbogacenie siedliska, poprzez wprowadzenie zadrzewień z wykorzystaniem graba, trzmieliny i tarniny, w formie żywopłotu wraz z jego ogrodzeniem za pomocą siatki.	64b, 74b, c, 75a (wzdłuż metalowych płotów zagród centralnych)	1 ha
5.	Wzbogacenie naturalnej bazy pokarmowej żubrów, poprzez założenie poletek ogryzowo-zgryzowych, w tym przygotowanie gleby, posadzenie jabłoni, gruszy, wierzby, osiki, dęba, buka, wraz z ich ogrodzeniem za pomocą siatki	75d, c	3 ha
6.	Prowadzenie profilaktyki weterynaryjnej, w tym doraźne zabiegi lecznicze.	Cały teren rezerwatu.	W zależności od potrzeb.
7.	Wykonywanie odstrzału redukcyjnego zwierzyny płowej i czarnej.	Cały teren rezerwatu z wyłączeniem części centralnej: 64b, 74b, 75a, b	1. Jeleń szlachetny: - łanie 5 szt., - cielęta 2 szt., - byki 2 szt. 2. Daniel: - łanie 4 szt., - byki 1 szt., - cielęta 3 szt. 3. Dziki:

Lp.	Opis sposobów ochrony czynnej – rodzaj zadania ochronnego	Lokalizacja zadania ochronnego – Nadleśnictwo Kobiór Obręb Pszczyna [oddz./pododdz.]*	Rozmiar zadania ochronnego
			- warchlaki 4 szt., - przelatki 3 szt., - pozostałe 2 szt.
8.	Montaż urządzeń do elektronicznej identyfikacji żubrów.	64b, 74b, 75a, b	Zamontowanie w obrębie zagród centralnych – przy bramach – paneli (od 2 do 3 sztuk) sczytujących numery kolczyków, którymi żubry zostały oznakowane.
9.	Utrzymanie paśników dla zwierzyny.	51c, 55i	Konserwacja – w zależności od potrzeb.
10.	Budowa zaplecza na sprzęt i maszyny rolnicze, tj. wykonanie płotu deskowego, wybrukowanie części placu przy istniejącym budynku gospodarczym, utwardzenie pozostałej części zaplecza kruszywem naturalnym.	79b	W zależności od potrzeb.
11.	Modernizacja ścieżki edukacyjnej wraz z jej przystosowaniem dla osób niepełnosprawnych.	79a, b, i, 80a	W zależności od potrzeb, na długości trasy 1200 mb. Szczegółowy zakres prac wymaga uzgodnienia z Regionalnym Konserwatorem Przyrody w Katowicach.

* Zgodnie z Planem Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Kobiór na lata 01.01.2013 r. - 31.12.2022 r.